

KOKKU 6415 KILOMEETRIT

4.

Laev, sõitnud põiki üle mere, suundub hüglase poole. Oha suursugusemalt ja võimsamalt joonestuvad meie ees suure hüdroelektrijaama hooned. Paremal kõrgub peahoone (700 m pikk ja 80 m kõrge). Tammi muldva all algab hüdrojaama juurest ja suleb oma 30 miljoni kuupmeetri lise mullamassiga Volga endise sāngi. Selle tammi pikkus on 2800 meetrit. Kuuleme-nāeme veel palju avkartust ja lugupidamist aratavat Volga-hüglasel.

Peatume Kuibõševis, olles läbinud Žiguli väravad. Vana Samaara oli tähtis oma jahutõõstuse poolest, nüüdse linna näo aga mää-

ravad metallitõõstus ja masinaehitus. Kui oleme end kohutavast kuumusest pisut jahutanud Kuibõševi supelrannal, sõidame jälle edasi. Sõzran, Hvolõnsk, Voljsk, Saratov, Kamõšin — neid kõiki nimetades meenuvad suur kuumus, haruldane leid puurkaevu näol, kust saab jahedat joogivett, mõnusad tunnid lamamistoolidel laevalael ja tomatid, tomatid, tomatid, mis moodustavadki meie peamise toidupoolise, sest on võimatu süüa õlisarnast võid või juua läilait sooja limonaadi.

Kamõšinist suunduvad kaugele steppi kolmelt realt istutatud tammede, vahtrate ja saarepuude

haljasvõõndid. See on 250 km pikune riiklik metsavõõnd. Metsavõõnd Kamõšin-Volgograd (end, Stalingrad) oli ette nähtud rajada 15 aasta kestel, kuid noored võtsid asja oma šefluse alla ja viisid istutamistööd lõpule vähem kui 4 aasta jooksul. Pole kaugel aeg, millal siin laiub tõeline mets.

Olgu märgitud, et Volgogradi oblastis on juba üle 100 000 ha inimkäte istutatud metsi. Soliidne arv.

Ja nüüd — Volgogradi meril! On huvitav märkida, et uue mere rajamisel puhastati maa-alasid puudest ja põõsastest keemilisel teel. See moodus oli kümme korda odavam, kui oleks tulnud tavaline metsaraiumine.

Dubovka. Paik, kust saame osta esimesed arbuusid. Nendele ei leidu mahlasuse ja suhkrusalduse poolest vastaseid kuskil mujal Volgamaal ega Ukrainaski. Linnaelanikud kasvatavad oleandreid, meloneid sordinimega «Dubovka», mis on hinnatud oma erilise aroomi ja maitse poolest. Viimasel aastal on hakatud edukalt tegelema ka viinamarjakasvatusega.

Ja olemegi kangelaslinnas Volgogradis. Väljunud laevast, suundume hotelli poole, kuhu oleme juba varem toad valmis tellinud. Nii kaugele, kui ulatub nägema silm, laiub linn. Kuskil väga kaugel aimald sinavaid Volgogradi traktoritehase jooni.

Kui ilusad on bulvaarid, teed ja alleed, mis meid kohale viivad. Missugune puhtus, lillederohkus, hoonete suursuguselt lihtne joon. Olemegi hotellis. See mahutab



Vaade Lanngenud Kangelaste väljakule Volgogradis.

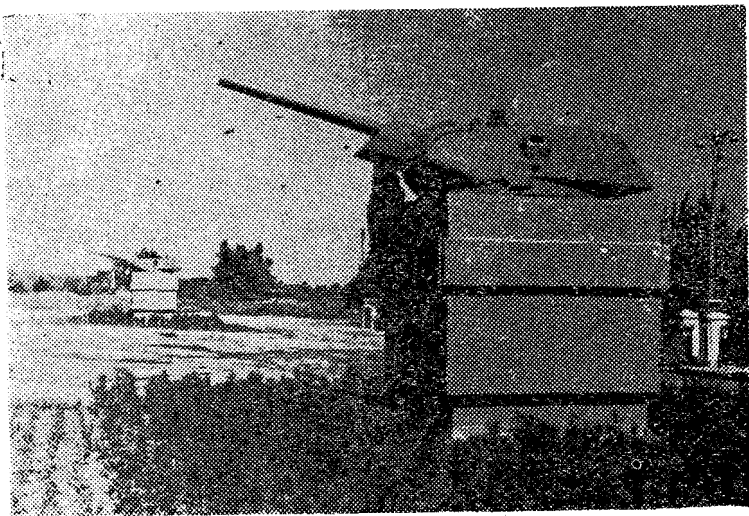
1500 inimest ja on sisustatud ülimaldalt, reisijaid teenindavad lifid ja ajalehekiosk lehtedega kõigi suuremate rahvaste keeltes. Suveniiride müügileit, õmblustöököda, vanni- ja duširuumid — need leiame oma tubade teenistuses.

Saame ekskursioonijuhi ja autobussi ning algab sõit mööda kangelaslinna: Lenini prospekt, Komсомoli aed, Volgogradi kaitsemuuseum, Mamai kurgaan, 62. ja 64. armee lahingupaigad, Volžsk, Volgogradi hüdroelektrijaam — see kõik peab mahtuma ühe päeva autobussimatka raamesse. Vaatad, kuulad ekskursioonijuhi seletusi, ja meenuvad snäiper Saitsevi sõnad: «Meile, 62. armee komandõridele ja sõduritele, pole maad Volga taga. Me seisime ja seisame kuni viimse mehenil!» Mamai kurgaa ni jalamile ja nõlvadele on asunud rajama suurimat monumenti sõjamehvaarusele. Liigitakse ja vaadatakse. See on uus linn. 40 km piki Volgat ei jäänud sõjapäevil terveks ainsatki hoonet, polnud ühtegi tehast, mis oleks olnud suuteline midagi tootma. 42 000 elumaja seisid rudedes. Linnale tekitatud kahju ulatus üldsummas 9 000 000 000 rublani. Volgogradi traktoritehase rusedelt

viidi ära 9000 vagunit prahti, enne kui saadi üldse hakata ehitama. Nüüd töötavad seal 15 000 töõlist ja iga 10 minuti jooksul valmib üks traktor. Ja seda teevad inimesed, kes suutsid kümneid päevi vastu pidada vaenlasest kõikjalt piiratud hoones. Kuulsime seda Pavlovi maja juures, kus seersant Pavlov ja kätüäris sõjamehi kaitsesid end 53 päeva.

Harduses seisatame Ruben Ruis Ibarruri kangelaskalmul. Edasi sõidame Volgogradi hüdroelektrijaama. Vaatame seda tohutut töõd ja ruttu. Tahvilit säravad numbrid, mis märgivad päevi hüdroelektrijaama käikulasemiseni. Meile seletatakse, mägitakse. Püüad kuulata. Kas tõesti on see kõik ikka inimkäte töõ? Vaatame neid kümneid ja kümneid, kes kuskil kõrgele üleval ja all sügaval ehitavad ning loovad. Jah, need on nõukogude inimesed!

(Järgneb)



Mamai kurgaan. Rindejoont tähistavaks märgiks on alustele asetatud tankitornid.